

Estetisk – filosofiska fakulteten
Svenska

Michaela Eriksson

**En skola för alla
- en sanning med modifikation**

**Public School
- a qualified truth**

-

**Examensarbete 10 poäng
Lärarprogrammet**

Datum:2007-06-04

Handledare:Roland Andersson

Examinator: Jonas Ingvarsson

Abstract

Less than half the children were registered when elementary school was introduced in Sweden in year 1842. School had to give way for poverty, and to attend school to get education were only a dream for many children. The school of today has in many respects developed and changed since the nineteenth century. But despite the development, the number of pupils whom are not reaching the educational targets are still the same today, more than hundred years later. According to the statement given by the National Agency for Education there are today great lacks of responsibility and competence among authorities, principals and teachers. As teachers we are closest to these pupils and it is important that we have expert knowledge, because an improvement can only come through knowledge. The fact that the statement made by National Agency for Education shows a deep rift between authorities and pupils should perhaps result in a more drastic package of measures than what are declared.

Keyword:

Public School
Reaching the educational targets
Competence

Sammandrag

När folkskolan 1842 infördes i socknar och stadsförsamlingar runt om i Sveriges land, var endast mindre än hälften av alla barn och unga inskrivna. Skolan fick ge vika för fattigdomens leverne och skolan var i många barns huvud en tanke blott. Dagens skola har i mångt och mycket förändrats och utvecklats, men trots det är siffran för antalet elever som inte når upp till skolans mål likvärdig med den för hundra år sedan.

Skolverkets senaste bedömning anger stora brister i huvudmannaansvaret samt kompetensbrister hos både lärare och rektorer, vilket är en skrämmande syn för att vara tvåtusentalet. Då vi lärare är de som står närmst eleverna är det högst angeläget att vi har kunskap kring problemet, för endast genom kunskap kan en förändring och förbättring ske. Då resultatet visar att vägen mellan stat och elev i många anseende är för lång borde kanske kraftfullare åtgärder vidtagas än de punkter som skolverket tar upp i sin senaste bedömning.

Sökord

Skolan
Uppnå skolans mål
Åtgärder

Innehåll

Sammandrag/Abstract

1. Inledning	1
1.1 Syfte	2
1.2 Avgränsningar	2
1.3 Metod	3
1.4 Metodkritik	3
2. Historisk tillbakablick i skolhistorien	4
2.1 Skolan idag	6
3. Statens ansvar för grundskolan	9
3.1 Kommunens ansvar	11
3.2 Skolans ansvar för dess elever	12
3.3 Lärares ansvar	14
3.4 Elevens ansvar och inflytande	15
3.5 Vårdnadshavarnas ansvar	17
4. Sammanfattning och Resultat	18
5. Diskussion	20
6. Kort sammanställning	22
Litteraturförteckning	23
Bilaga 1	

1. Inledning

Att gå i skolan är i dagens svenska samhälle en mänsklig rättighet. En rättighet som ska ge varje barn en bra och kunskapsgivande utbildning oavsett förutsättningar och bakgrund (Salamancadeklarationen, 2001 sid 5). Den svenska skolans uppdrag är att ge eleverna goda förutsättningar för att nå de grundläggande mål som finns inom skolans ram. Dessa mål ska ge eleverna bästa möjlighet att utvecklas som individer, samt förbereda för att eleverna ska verka och leva i dagens samhälle. Svenska skolbarn har idag stor tillgång till kunskaper som många, både internationellt och om vi ser tillbaka till förr i tiden, inte kunde få (Nilsson, 2000 sid.69). Dagens elever har varken utantillinläring eller katekesen på schemat, vilket visar att skolan på många sätt har förändrats och utvecklats. Då barn förr lärdes det som kanske för dem var mest viktigt, har i dag skolgången mer fokus på det eleverna bör kunna och känna till för att på bästa sätt få goda möjligheter till en bra framtid.

När folkskolan infördes 1842 i svenska socknar och stadsförsamlingar var den i första hand ämnad att undervisa det dåtidens samhälle ansåg vara mest viktigt, ämnen som läsning, skrivning, räkning, katekesen och biblisk historia (Teveborg, 1999 sid 76). Då den nybildade folkskolan var en fattigskola, var skolförhållandena inte de bästa och ett av de större problemen som skolan tampades med var att förmå föräldrarna att tillåta sina barn att slippa gårdsbestyren för att gå i skolan. Detta var inte det lättaste, då mer än 1/3 av barnen inte var närvarande i skolan (Nilsson, 2000 sid 10). Då många inte hade råd att avstå den arbetskraft barnen utgjorde fick dessa avstå skolan till förmån för familjens försörjning. De elever som på grund av fattigdom eller obegåvning inte kunde nå upp till de krav som folkskolan ställde fick vederbörande elev § 48 i sitt skolintyg. Denna paragraf kom sedan att minimera rätten att söka vissa jobb. Då antalet elever med § 48 i skolintyget på denna tid var många, fick denna paragraf stora och förödande konsekvenser för många familjer, vad gällde försörjning.

Trots att dagens skola, i jämförelse med skolan förr, torde ha de bästa förutsättningarna att ge alla elever möjligheten att lyckas med att uppnå målen så ökar inte antalet elever inom ramen för detta. Skolverket har meddelat att siffran för elever som inte når upp till grundskolans mål de senaste fem åren inte har förändrats (Skolverket, 2006 sid 8-9). Det innebär att många elever går ut grundskolan utan tillräckliga kunskaper. Skolverket har rapporterat att det behövs stora satsningar på kompetensutveckling för lärare och rektorer

(Skolverket, 2006 sid 5), samt att det behövs mer kunskap hos ansvarig huvudman (Imsen, 2006 sid 9).

Då skolan är en viktig del av elevernas utveckling samt en av de viktigaste länkarna för eleverna ut i samhället, bör de ansvariga lärarna och rektorerna ha god kompetens i både kunskap och pedagogik för att kunna tillgodose deras behov och hjälpa dem i deras utveckling. Det är i skolan som eleverna ska bli delaktiga för att senare kunna verka och vara som samhällsmedborgare. Det måste till en förbättring då antalet elever utan uppnådda mål i skolan inte förändrats de senaste fem åren och vi lärare är några av många instanser som bär stort ansvar.

1.1 Syfte och frågor

Alla barn i det svenska samhället har rätten till en bra och kunskapsgivande utbildning, oavsett bakgrund och de förutsättningar som barnen har. Alla är vi olika och lär oss därför på olika sätt, men alla har utifrån sin egen nivå rätten att utvecklas och växa som människa (Salamanca, 2001 sid 5). På pappret har vi i Sverige en bra skola, men hur är det i verkligheten? Då Skolverket i sin senaste lägesbedömning angett antalet elever som inte når skolans mål de senaste fem åren inte förändrats är det högst angeläget att få till en förändring. Som lärare är det viktigt att ha kunskap kring det som är orsaken till att inte alla elever når sina mål. Vi lärare fattar dagligen många beslut som kan vara avgörande för hur elevernas situation och möjligheter kommer att te sig. Vi är även de som bär ansvaret för att eleverna utvecklas till de självständiga individer som samhället idag kräver. För att få en bredare syn kommer i detta arbete ansvarsfördelningen över dagens svenska skola att presenteras. Vem bär ansvaret och vilka är de åtgärder som krävs och görs för att fler elever ska uppnå skolans mål och krav?

Då vi lärare har stora möjligheter att förbättra, påverka men mest kanske förhindra att elever ska hamna i denna situation, är det viktigt att ha kunskap kring problemet.

1.2 Avgränsningar

Orsakerna till att många elever inte når skolans mål utan faller utanför de ramar som skolans krav vilar på, är med stor sannolikhet många. Då alla områden till orsaken är lika viktiga som det som i detta arbete undersöks, kommer dock inte alla orsaker att belysas. I

detta arbete kommer tyngdpunkten att ligga på den ansvarsgrund som skolan vilar på samt de åtgärder som görs för och kring dessa elever.

1.3 Metod

Metod i detta arbete kommer i första hand att bestå av en litteraturstudie. Litteraturen som används innehåller information om orsaker som förhindrar att många elever inte uppnår skolans mål. Då skolverket är den instans som behandlar och bedömer skolan kommer den senaste bedömningen granskas. Då det finns ett antal utlåtanden kring orsaker till varför många elever i dagens skola inte uppnår målen kommer några aspekter att tas upp i litteraturstudien. När detta är gjort kommer allt sammanställas och egna synpunkter och funderingar kring det rådande problemet att redovisas.

1.4 Metodkritik

Detta arbete belyser endast en liten del av det rådande problem som finns inom den svenska skolans byråkrati. Orsakerna är många och alla lika viktiga men då tiden varit knapp blev studien inte i den utsträckning som kanske varit önskvärt. När elever inte når sina mål i skolan så bör alla aspekter belysas för att få en helhet kring problemet, vilket i detta fall inte varit möjligt. Trots att arbetet är begränsat finns dock en förhoppning om att det är en start och att fler får upp ögonen för problemet. En intressant del hade givetvis varit att väga ett autentiskt fall mot litteraturstudien, för att få en bild av hur det funkar i verkligheten.

2. En skolhistorisk tillbakablick

18 juni 1842 inrättas Sveriges första folkskolestadga och här skrivs (Ahlström, 2000 sid 16):

I varje stadsförsamling och varje socken på landet bör det finnas minst en, helst fast skola med vederbörligen godkända lärare.

I dessa nybildade folkskolor slogs det fast att eleverna skulle lära sig kristendomskunskap, läsning, skrivning, räkning och kyrkosång. I stadgan stod även att de elever som var fattiga och obegåvade skulle inhämta "ett visst minimipensum" (Ahlström, 2000 sid 16). Detta innebar att dessa elever skulle få inhämta en bestämd mängd lärostoff av kunskaper, detta för att familjen inte skulle ligga övrig socken till last utan att eleven själv skulle kunna bidra till familjens uppehälle (Ahlström, 2000 sid 17). Då folkskolan inte var obligatorisk låg det i föräldrarnas intresse att låta barnen börja skolan. När folkskolan kom var sockenfamiljerna väldigt skeptiska mot "nymodigheten" vilket resulterade i att mindre än hälften av de skolpliktiga barnen var inskrivna i skolan (Ahlström, 2000 sid 17).

Sverige var under denna tid, till stora delar, ett fattigt land vilket bidrog till att många av barnen inte sattes i skolan. Föräldrarna förlorade arbetskraft och hade på så sätt inte råd att låta barnen gå i skolan. De uppgifter som finns visar att mindre än hälften av alla barn i Sverige 1842 inte gick i skolan (Teveborg, 1999 sid 76-77). Dock förhöll det som om föräldrarna inte var enda orsaken då det i många socknar och stadsförsamlingar var brist på lärare och lokaler (Teveborg, 1999 sid 77). Detta bidrog till att de högre stånden införskaffade sig egna skolor av bättre kvalitet och senare kom då folkskolan att ses som böndernas och landsbygdens skola (Teveborg, 1999 sid 77).

De barn som inte sattes i skolan, på grund av olika anledningar, föreslogs få gå minikurser som skulle omfatta kristendomskunskap, för det krävdes för att senare börja nattvardsläsningen, samt modersmål, räkning och kyrkosång (Teveborg, 1999 sid 12). Detta var dock något som mötte motstånd, då många lärare i folkskolan ville att alla barn skulle läsa de större skolkurserna i folkskolan (Teveborg, 1999 sid 12). De missnöjdas protester grundade sig i att barnen runt om i Sveriges socknar, via dessa minikurser, fick alldeles för låg kunskapsnivå. Resultatet av protesterna blev i stället en skola som var uppdelad i två stadier, där första stadiet var en tvåårig småskola och andra en fyraårig folkskola. I och med detta blev skolplikt gällande för barn mellan 7 och 14 års ålder (Ahlström, 2000 sid 20).

Från att ha varit en folkskola med kristendom som viktigaste inslag blev tid något som nu tog plats i skolan. Skolgången skulle nu planeras för varje lektionstimme under veckan samt exakt ange vad eleverna skulle läras för varje år. Då skolgången nu var sexårig, var varje elev tvungen att uppnå de krav som skolan ställde på respektive årskurs för fortsättning i nästa klass. Alla elever läste samma kurs på samma tid. De elever som inte klarade av att uppnå skolans krav fick gå om en eller flera klasser. Skolans krav var att eleverna måste uppfylla vissa kunskaper och färdighetskrav, och när flera elever inte gjorde detta ansåg skolan att det bidrog till att klassen aldrig skulle blev helt heterogen. Då skolgången endast var sex år fick dessa elever sluta, oavsett om de inte klarat alla årsklasser och eleven fick sluta i den klass som han befann sig (Ahlström, 2000 sid 20). De elever som inte klarade skolans krav och kunskapsnivåer skrevs ut ur skolan enligt § 48 mom. 1 (på grund av fattigdom) eller mom. 2 (på grund av obegåvning) i folkskolestadgan.

I Lärartidningen 49:e/årg. 1930, skriver folkskoleinspektören Edvin Stålfelt följande kring detta:

I folkskolestadgan § 47 "Med de lärjungar, som, efter att hava genomgått den I distriktets reglemente för folkskolan föreskrivna lärokursen, vilja från skolan avgå, anställes vid läsårets slut-----särskild prövning< Även beträffande avgången för de barn, som ej kunnat erhålla godkänt avgångsbetyg enligt § 47 hänvisar folkskolestadgan till reglementet. Det heter nämligen i § 48:"Den lärjunge I folkskolan, som vid skolålderns slut icke inhämtat den för skolan vederbörande reglemente fastställda lärokursen, men som av fattigdom hindrats att vidare begagna undervisningen, kan, där förhållandena sådant påkalla, i den ordning, som I reglementet före-skrives, erhålla tillstånd att lämna skolan.

Vidare skriver Edvin Stålfelt:

I allmänhet taget torde i vårt land råda den uppfattningen, att vårt skolväsen står på höjden av vad tiden kan uppvisa. Helt visst är denna uppfattning I många hänseenden sakligt grundad. Vår skolas allmänna organisation, våra undervisningsplaner, medeltalet barn i klasserna, skolans sociala omvårdnad om barnen, lärarkårens rättsliga ställning m.m. äro realiteter som ställa oss i främsta ledet, då det gäller folkets omvårdnad om den allmänna skolan.

(<http://www//runeberg.org>)

Med § 48 i sitt avgångsintyg förhindrades eleverna att söka och få en viss typ av tjänst. Dessa tjänster kunde till exempel vara en statlig tjänst eller en tjänst hos postverket,

vilket var ödesdigert då staten var den främste arbetsgivaren på denna tid (Ahlström, 2000 sid 24). Under perioden 1881-1885 har andelen för elever med § 48 i avgångsintyget uppskattats till 32,5 % (Ahlström, 2000 sid 24). Under en kommande tid minskade andelen men kom sedan att öka igen, dock inte med fattigdom som största orsaken, då välståndet kom att öka i Sverige. Då detta senare drev fram till en specialundervisning för att lösa problemet, var det dock ovisst om undervisningen löste problemet för skolan eller eleverna. Det för många utskrivna § 48-intyget fick stora och negativa följder för den framtida arbetsmarknaden som väntade (Ahlström, 2000 sid 24).

2.1 Skolan idag

Många förändringar har skett i det svenska samhället och så även inom skolan. När skolans utbildning och krav förändras förväntas även elever och lärare att förändras, detta för att vi alla ska passa inom ramen för det nya. Då vi alla har varit elever, är det svårt när samhället ständigt förändras för att ha en exakt förståelse och bild av hur det är att vara elev i dag (Imsen, 2006 sid 21). Trots de många förändringarna, så har skolans uppgift alltid varit att förmedla allmänkunskap och att fostra. Vid sidan av denna uppgift så måste skolan ställa krav på eleverna (Imsen, 2006 sid 25). Dessa krav ska dock inte ställas över varje enskild elevs förmåga, då undervisningen ska anpassas utifrån varje elevs förutsättning. Trots att kraven som ställs på dagens elever inte innebär att läsa katekesen eller lära sig mycket helt utantill, så är antalet elever för dem som inte uppnår målen likvärdig med siffran som var på 1800-talets mitt. (Imsen, 2006 sid 63)

Skolverkets senaste bedömning redogör för att dagens skola brister på flera punkter. En av punkterna gäller skolans rektorer och lärare, där skolverket anser att behörighetsbestämmelserna bör förtydligas för lärare och rektorer. (Skolverket, 2006 sid.19) Detta för att dessa ansvarsinstanser brister i kompetens. Verket anser utifrån detta att en statlig rektorsutbildning på ett år bör införas för nytillträdna rektorer samt att ett allmänt råd kring rektorernas funktion och ansvar kring läroplanerna ska inrättas. (Skolverket, 2006 sid 20-21).

Rektorerna bör ges förutsättningar samt ställas krav på, detta för att utveckla skolans arbete och kvalitet (Skolverket, 2006 sid 22). De kommunala huvudmännen ska se till att

skolorna runt om i Sverige har kompetenta rektorer och behöriga lärare (Skolverket, 2006 sid 22).

Då det gäller elevernas situation påpekar skolverket att arbetsmiljön bör förändras. Många elever runt om på landets skolor sitter i en miljö där störningar och oro bidrar till en dålig arbetsmiljö (Skolverket, 2006 sid 10). Många skolor och lärare organiserar inte undervisningen för att undvika stress hos eleverna vilket bidrar till att de upplever tidsbrist som resulterar i dålig arbetsmiljö (Skolverket, 2006 sid 10). Studien visar även att lärarens förhållningssätt gentemot den enskilde eleven samt elevgruppen har stor inverkan på det lärande rummet. Alla elever bör känna trygghet, respekt, tillit både elever emellan och elev och lärare emellan (Skolverket, 2006 sid 10).

Den senaste inspektionen som gjorts visar även på brister hos huvudmännen och skolors uppföljning av elevernas kunskaper och skolverket anser då att ett nationellt system för kunskapsutvärderingar bör inrättas för grundskolans samtliga ämnen (Skolverket, 2006 sid. 19-20). Den uppföljningen som gör i skolan omfattar endast ämnen som svenska, matematik och engelska inskränker detta på den kvalitet där kunskap ska bedömas enligt gemensamma nationella tolkningar (Imsen, 2006 sid 9). Det är därav viktigt att ansvarige huvudmannen har god kunskap kring en likvärdig utbildning, skolornas mål samt de förutsättningar som existerar på skolorna runt om i Sverige (Imsen, 2006 sid 9).

För elever är skoltiden en viktig period i livet, då den är menad att vara utvecklande, vilket går att läsa i skollagen och dess läroplaner. Då skolan på olika sätt försökt komma tillrätta med problemen men inte lyckats till fullo kan det bero på den starka tradition som ligger förankrad inom skolans ram (Ahlström, 2000 sid 120). En av de starkt bundna traditionerna i skolundervisningen är att alla elever ska tillgodogöra sig en viss kunskap på viss tid, vilket i sin tur ställer krav på eleverna och deras förutsättningar. Kraven som ställs på eleverna blir för stora i förhållande till de förutsättningar som finns, vilket resulterar i ett misslyckande (Ahlström, 2000 sid 122).

Besluten om skolan tas från många håll och tas av många människor, och frågan är om alla beslut som tas är bra? (Orstadius, 2005 sid 11) Något som dock kan konstateras är att skolbesluten blir bättre och beslutsfattarna har kunskap kring de grundläggande förutsättningarna. De måste ha förståelse för elevers och lärares tankar, känslor då dessa

är avgörande för lusten och framgången till elevernas kunskapstillväxt (Orstadius, 2005 sid 11). Många skolbeslut fattas utan att andra alternativ ifrågasätts eller att de fattade beslutens konsekvenser undersöks. Uppstår problem kring de fattade besluten görs ändringar för att slippa ta itu med problemen och se till de grundläggande faktorerna som är orsaken. Hur vore det i stället om beslutsfattarna kunde byta position med eleverna för att själva få uppleva de beslut som konstruerar verksamheterna runt om på landets skolor (Orstadius, 2005 sid 14). Skulle då deras lust finnas inför skolan?

Skolan är en auktoritär institution, där beslut fattas över huvud på människor och eleverna är en sådan grupp (Orstadius, 2006 sid 26). I skollagen står att eleverna ska få ett reellt inflytande på utbildningens utformning men de beslut som eleverna är med och påverkar endast är oväsentliga uppgifter som till exempel skolmaten och vad som ska finnas i uppehållsrum (Orstadius, 2006 sid 26).

Då alla elever är olika har alla även olika lång inläringstid. All information måste smältas och omvandlas till kunskap, vilket varje elev gör på sitt eget sätt (Orstadius, 2005 sid 27). Enligt skollag och läroplaner ska läraren anpassa undervisningen så att den är individanpassad, är detta förekommande? Inte om lektioner har kunskapsförmedling inför hela klassen (Orstadius, 2006 sid 27). Detta trots att läroplaner och skollagen skriver att var lärare bör ge varje elev möjlighet att utvecklas i egen takt, men skolverkets utredning visar att kunskapsförmedling i helklass är vanligt förekommande (Orstadius, 2005 sid 27).

Elever i dagens skola ges heller inte den fritid som de är i stort behov av. Många gånger består elevers fritid av läsläsning och plugg inför prov. Detta har påvisats då skolsköterskor vittnat om sönderstressade elever. Det bör ifrågasättas om detta är det demokratiska förhållningssätt som skolan utger sig för att ha (Orstadius, 2005 sid 28).

3. Statens ansvar för grundskolan

Då skolan under en längre tid har varit kyrkans ansvar, var den största uppgiften under statliga skolväsendets uppbyggnad, att frigöra skolan från kyrkan (Teveborg, 1999 sid 52). Makten som länge legat i kyrkans famn fick nu ge vika för den världsliga makten, staten. Skolan genomgick förändringar och folkskolan byttes ut mot en enhetsskola, detta beslöt Sveriges riksdag 1950-talet. Fram till 1962 blev för enhetsskolan en prövotid. 1962 infördes den nioåriga obligatoriska grundskolan (Teveborg, 1999 sid 91). Staten styrde nu skolan med resurser, regler och mål som staten ansåg vara viktiga för skoleleverna att uppnå och följa.

Idag ser skolformerna annorlunda ut både vad gäller ansvar, makt och ansvarsfördelningen kring den. Vi i Sverige har fördelat ansvaret för skolan mellan riksdag, regering, kommunen och myndigheterna på respektive skolområdet samt den enskilda skolan (<http://www.Karlstadskommun.se>). Riksdag och regering anger mål och riktlinjer för hur arbetet i skolan ska se ut och dessa är gällande för alla skolor i Sverige och ska garantera att utbildningen har hög kvalitet och är likvärdig i hela landet. I den svenska regeringen har vi olika riksdagspartier. Varje parti har olika ideologiska inställningar till hur skolan ska föras samt vad eleverna bör lära sig under sin utbildning. Detta kan gälla frågor som timplaner, betygssystem, kursplaner, anställningsvillkor, privatiseringen, läromedel, skolorganisation med mera.

Statens ansvar för enhetligt skolsystem och likvärdig utbildningsstandard i hela landet skall garanteras genom centrala styrdokument (skollag, läroplaner, timplaner och kursplaner) och genom utvärdering, tillsyn och kontroll av verksamheten i kommunerna. (Teveborg, 1999 sid. 16)

Skollagen är stiftad av Sveriges riksdag och den innehåller bestämmelser som är grundläggande för vad förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola samt vuxenutbildning ska innefatta. Här finns även övergripande riktlinjer för hur verksamheten i skolan ska se ut. (www.Karlstadskommun.se)

Skolverket skriver följande om skollagen:

Lagen anger övergripande mål för utbildningen i skola och vuxenutbildning samt övergripande riktlinjer för hur skolans verksamhet skall utformas. (<http://www.Karlstadskommun.se>)

I skollagen finns bestämmelser om vilka grundläggande krav som ställs på kommunerna. Där finns också bestämmelser som är riktade till elever och föräldrar, nämligen sådana som rör skolplikt och rätten till utbildning. För att få en mer tydlig och omfattande bild av skollagen finns grundskoleförordningen.

Skollag (1985:1 100)

1 Kap. allmänna föreskrifter

Utbildning för barn och ungdom

2 § Alla barn och ungdomar skall, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom(Läroboken, 2003 sid 65).

Skolverket är de som verkar för att de nationella målen i förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, skolan och vuxenutbildningen uppfylls. Skolverket ska genom uppföljning, utvärdering och utbildningsinspektion kontrollera utbildningens kvalitet. Skolverket utarbetar förslag till kursplaner och fastställer betygskriterier, utfärdar föreskrifter och allmänna råd samt godkänner fristående skolor (Imsen, 2006 sid 4).

Enligt den svenska skollagen ska alla barn och ungdomar ha tillgång till en likvärdig utbildning oberoende av kön, geografisk hemvist, sociala och ekonomiska förhållanden. Vi i Sverige har en nioårig skolgång med skolplikt gällande med start från sju års ålder med en möjlighet till frivillig skolstart vid sex, sju eller åtta års ålder (Skolverket, 2006 sid 52).

Förutom kommunala skolor finns fristående skolor, som alla har möjlighet att välja. De fristående skolorna måste dock vara godkända av Skolverket. Undervisningen ska i de fristående skolorna ha samma mål som de kommunala skolorna har, men kan ha en inriktning, till exempel en annan sorts pedagogik som skiljer sig från de kommunala skolorna (Skolverket, 2006 sid 54).

Staten skriver att de svenska skolorna ska ge grundläggande demokratiska värderingar, aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö, detta ska prägla all utbildning inom skolan (Teveborg, 1999 sid 17).

Förutom att regeringen i skollagen anger bestämmelser kring hur skolan ska följas finns även läroplanen. I läroplanen finns bestämmelser kring de uppgifter och värden som i skolans undervisning ska ligga som grund (Läraryboken, 2003 sid 10-11).

3.1 Kommunens ansvar för skolan

Merparten av de skolor som finns i Sverige är kommunala, och vanligast har varit att barnen gått i en kommunal skola, men de senaste åren har en förändring skett. Eleverna med vårdnadshavarna har rätt att välja en kommunal skola eller en av kommunen fristående skola. Dock är det så att de fristående skolorna ska ha samma mål i sin undervisning. (www.skolverket.se)

Då regeringen är den som stiftar bestämmelser för hur skolan ska styras, ges dock kommunen stor frihet att själv organisera verksamheten i varje berörd enskild skola. Varje kommun har ansvaret att fastställa en skolplan. Skolplanen visar hur kommunens skolor bör organiseras samt utvecklas. Skolplanen ska alltid följas upp för att sedan utvärderas (Teveborg, 1999 sid 180). Läroplanen, skolplanen och kursplanerna ger sedan den enskilda skolans rektor, lärare och elever stort utrymme att anpassa innehållet efter organisation samt arbetsätt. Planeringen av detta fastställs i skolans arbetsplan. När planeringen är gjord ska varje enskild skola för kommunen visa de lokala undervisningsmålen samt betygskriterier som fastställts (<http://www.Karlstadskommun.se>)

Som komplettering till den läroplan som på var enskild skola fastställts finns kursplaner. Kursplanerna anger målen för varje enskilt ämne i skolans utbildning. Regeringen beslutar om skolans kursplaner för grundskolan. Här beskrivs syfte och uppbyggnad kring varje enskilt ämne. I kursplanerna anges även de strävansmål samt de mål som inom skolan ska uppnås innan grundskolan slut, detta berör alla elever på var enskild grundskola (<http://www.Karlstadskommun.se>).

Kommunen ansvarar för genomförandet av skolverksamheten inom de ramar som staten anger i skollag, läroplaner och andra förordningar. Kommunen har stor frihet att avgöra hur skolan ska organiseras för att de nationella målen ska uppnås. Kommunen ansvarar även för att skolorna får de resurser och de förutsättningar som behövs för en likvärdig skola. Den ska även ta hand om uppföljning och utvärdering av skolan. (<http://www.karlstadskommun.se>)

Skollag (1985:1 100)

2 Kap. Den kommunala organisationen för skolan

8 § I alla kommuner skall det finnas en kommunfullmäktige antagen skolplan som visar hur kommunens skolväsende skall gestalta och utvecklas. Av skolplanen skall särskilt framgå åtgärder som kommunen avser vidta för att uppnå nationella mål som har satts upp för skolan. (Lärarytelsen, 2003 sid. 70)

3.2 Skolans ansvar för dess elever

Till den obligatoriska skolan, som vi i Sverige har, räknas grundskolan, sameskolan, specialskolan och särskolan. Undervisningen i grundskolan är för alla elever obligatorisk och avgiftsfri. Skolan ska tillsammans med elevernas hem bidra till elevernas utveckling, en utveckling som ska göra eleverna till ansvarstagande människor. Skolan ska i sin utbildning vara ett stöd för elevernas vårdnadshavare i deras ansvar för sitt barns utveckling och fostran. Uppfostran har varit en av skolans viktigaste uppgifter genom tiderna och därför har skolan i sitt arbete till en bra fostran arbetat med normer, värden samt ett personligt förhållningssätt (Imsen, 2006 sid 22). Eleverna ska via skolan lära sig hur man uppför sig gentemot varandra som medmänniskor. Här ska respekt förmedlas inför människors olikhet och respekten för andra kulturers traditioner. Denna uppfostran ska ske i samverkan med elevernas vårdnadshavare, då de alltid bär huvudansvaret för barnets fostran (Imsen, 2006 sid 24). Skolan ska i sitt arbete ställa krav på eleverna, men dock med omdöme. De krav som ställs på respektive elev bör göras utefter den förmåga som besitts, vilket gör att alla lärare ska ta hänsyn till färdigheter, känslor, utveckling samt den kulturella bakgrund som finns (Imsen, 2006 sid 25). Utifrån detta ska varje elev behandlas och skolan ska göra detta på ett positivt sätt.

Skolan ska, för föräldrar och elever, redogöra vilka krav skolan har samt de rättigheter och skyldigheter som finns inom denna ram (Lärarytelsen, 2003 sid 14). Varje enskild skola ska vara tydlig med sina mål, arbetsformer och utbildningens innehåll. Detta för att

ge eleven och dennes vårdnadshavare ett sätt att kunna påverka och ha inflytande i utbildningen.

Skolan skall klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. (Lärboken, 2003 sid. 14)

Skolans undervisning ska bedrivas under demokratiska arbetsformer för att på ett bra sätt kunna ge eleverna de grundläggande värderingar som samhällets deltagande kräver (lärboken, 2003 sid 14).

Skolan ska se till att varje elev utifrån sig själv som människa kan delta i svenska samhället, samt se till att förståelse för andra människor finns. Varje elev ska lära sig ta ansvar och stärka den egna förmåga och skolan ska vara den plats där eleverna får den möjligheten. Eleverna ska läras att uppmuntra andras uppfattningar och ha förståelse för dem. Då skolan ska utgöra många kunskapskällor ska detta främja till varje elevs bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Varje individ har i skolan rätten att bland annat utvecklas och övervinna svårigheter som kan finnas. Skolan ska på bästa sätt stimulera till att varje elev får uppleva olika sätt att uttrycka sina kunskaper, samt att varje elev utvecklar de kunskaper som utgör samhällets gemensamma referensram (Lärboken, 2003 sid 14-16). I skolan ska det skapas en lugn och trygg miljö där eleverna får viljan och lusten att lära.

Skolan ska även:

- anpassa utbildningen till varje elevs förutsättning och främja den fortsatta kunskapsutvecklingen
- se till att undervisningen inte utformas lika för alla, för alla är olika och lära därav på olika sätt
- aktivt och medvetet främja kvinnor och mäns lika rätt och möjligheter
- motverka traditionella könsmönster och ge alla elever möjligheten att utveckla sin förmåga och sina intressen, oberoende av könstillhörighet
- främja individens lärande och stimulera dem så att kunskap inhämtas
- låta eleverna få överblick och sammanhang, samt ges möjligheten att ta ansvar och initiativ (Lärboken, 2003 sid14-15)

De mål och riktlinjer som skolan strävar efter, är de som anger den önskade kvalitetsutvecklingen på var skola. I Lärarboken går följande att läsa vad Lpo -94 skriver:

2.2 Kunskaper

Mål att sträva mot

Skolan ska sträva efter att varje elev

- Utvecklar nyfikenhet och lust att lära
- Utvecklar sitt eget sätt att lära
- Lär sig utforska, lära, arbeta både självständigt och tillsammans med andra
- Tillägnar sig kunskaper inom skolans ämnen och ämnesområden, för att bilda sig och få beredskap för livet
- Inhämtar tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att kunna träffa väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning”(Lärarboken, 2003 sid 19)

Läroplanen är en sammanställning av de nationella mål och regler, har den många gånger ändrats och utvecklats. 1994-års läroplan är den som nu är gällande och skolans uppgift enligt 1994 års läroplan är att förmedla den kunskap som bidrar till elevernas utveckling så att de blir ansvarskännande individer. Via skolan ska även vårt kulturarv, våra värden och traditioner överföras. DE värden och den kunskap som förmedlas är den som bildar den gemensamma referensram som samhället vilar på.

3.3 Lärarens ansvar

Lärare som av varje kommun anställs, ska ha behörig utbildning för den undervisning som ska bedrivas (Tevebog, 1999 sid 125). All personal inom skolans verksamhet ska bidra till att skolans huvudmål uppfylls även om huvudansvaret vilar på rektor och skolans lärarkollegium.

Alla som arbetar i skolan skall samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. (Lärarboken, 2003 sid 22)

Som lärare i skolan finns stor frihet att tillsammans med eleverna organisera och lägga upp arbetet kring utbildningen, då i arbetssätt och arbetsformer. Varje lärare bär ansvaret

för att på ett bra sätt kunna planera och genomföra sin undervisning (Orstadius, 2005 sid 88). Då stora och viktiga krav ställs från dagens samhälle, blir uppgifterna för vad som ska göras inom ramen för skolan är väldigt mångfaldig (Imsen, 2006 sid 25). Läraren bör ha god insikt i och kunskap kring skolans överordnade uppgifter, om de gällande lagarna och läroplanerna som finns. En annan viktig aspekt som lärare bör tänka på är vilka faktorer som påverkar elevernas uppförande, både i och utanför skolan (Imsen, 2006 sid 27).

Då skolan är ett ställe där många dagligen utför sitt jobb och med det bidrar till att skolans uppgifter fullgörs, bör läraren alltid ha ett arbetssätt som hänger samman med skolans organisation när det gäller lagarbete, samarbets- och arbetsrutiner. Alla lärare på respektive skolan ska tillsammans utarbeta de gällande läroplanerna, och utifrån detta redogöra för bakgrunden till undervisningens upplägg (Imsen, 2006 sid 28).

I 1994 års läroplan står att lärarens uppgift är bland annat att utgå från varje elevs behov, förutsättningar, tänkande och erfarenheter. En lärare ska stärka elevernas tillit till sig själv och den egna förmågan, samt ge utrymme för att eleven på eget sätt använder och skapar uttrycksmedel. Varje elev bör stöttas och stimuleras för att sedan på bästa sätt använda sin egen förmåga. Då språket är en viktig stomme bör läraren ge det stöd som krävs för att eleven ska utveckla sitt kommunikations sätt. Lärare ska successivt ge eleverna självständiga uppgifter så att meningsfullhet upplevs och att kunskapsutvecklingen går framåt. (Lärarytelsen, 2003 sid. 22-23)

3.4 Elevens ansvar och inflytande

Jag har ju aptit, tänkte Gregor dystert,
men inte på dessa saker.

Franz Kafka

(Nilsson, 2000 sid. 41)

Varje barn i svenska samhället har rätt att gå i skolan och få en grundläggande utbildning. Denna rättighet är oberoende av barns bakgrund, förutsättningar samt möjligheter till att utvecklas (Salamanca, 2001 sid 5). Då skolan har stort ansvar för och är ett av många viktiga verktyg för elevernas delaktighet i dagens samhälle, bär även dess elever ett ansvar under sin skolgång.

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, skall omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer. (Lärarytelsen, 2003 sid 23)

Elevers ansvar och inflytande över sin egen utbildning har genom åren förändrats. Då elever i dagens skola ska ha inflytande över hur deras utbildning formas ska det dock tas hänsyn till den ålder och mognad som eleven har (Skollagen 4 kap 2 § Lärarytelsen, 2003 sid 84). På varje skola ska ett elevråd finnas. Detta elevråd är den länk mellan skolledningen och föräldrarna som ger eleverna möjligheten att fatta beslut (Teveborg, 1999 sid 65).

Det är viktigt att eleverna själva har kunskap och är medvetna om sitt ansvar och sina möjligheter till inflytande i sin utbildning. Det är dock inte tillräckligt att endast i undervisningen förmedla kunskap kring de grundläggande demokratiska värderingarna. Eleverna själva måste vara delaktiga. Först då blir eleverna medvetna om demokratins principer.

Grundskoleförordningen

3 Kap 6 § 1997:599

I varje klass eller undervisningsgrupp skall eleverna ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamt intresse för eleverna. Den närmare utformningen skall anges i arbetsplanen. (<http://www.notisum.se>)

Eleven har rätt till skolgång oavsett kön, härkomst, sociala och ekonomiska hemförhållanden. Varje skolform ska vara likvärdig oavsett vart i landet den anordnas. Varje elev har rätt till en skolgång av hög kvalitet och undervisningen ska vara anpassad efter de behov och förutsättningar som finns. Det inflytande som eleven har rätt till ska gradvis stiga och följa den mognad som eleven har. Alla elever ska ha reellt inflytande på det arbetssätt och arbetsform som undervisningen har, detta för att hitta sitt eget sätt att ta till sig kunskap. De rättigheter som finns ska främja eleverna till att bli framtida samhällsmedborgare som tar ansvar, påverkar och är delaktiga. (<http://www.sit.se>)

3.5 Vårdnadshavarnas ansvar

Skolan har genom tiderna haft ett stort och viktigt ansvar för dess elever, men huvudansvaret har alltid varit varje elevs vårdnadshavare (Teveborg, 1999 sid 86). Idag har skolan och eleverns vårdnadshavare tillsammans ansvaret för att skolgången och möjligheterna till utveckling och lärande, som eleverna har rätt till, är bra (Lärarytelsen, 2003 sid 24). Med respekt och ansvar ska varje vårdnadshavare utifrån skyldigheter och rättigheter som finns kring barnet se till att utveckling sker enligt barnets förmåga (Konventionen om barns rättigheter, 2006 sid 35). När det gäller föräldrars inflytande i skolan så har det på senare år stärkts då nya regler tillsatts. Regler som ger vårdnadshavarna rätt att välja den skola som barnet ska gå i, rätt till utvecklingssamtal samt rätten till stöd för fostran (Teveborg, 1999 sid 86).

4. Sammanfattning & resultat

När folkskolan bildades 1842 slogs fast att eleverna skulle lära sig kristendomskunskap, läsning, skrivning, räkning och kyrkosång. I folkskolestadgan stod även att de elever som var fattiga och obegåvade skulle inhämta en bestämd mängd lärostoff av kunskaper. Då de elever som ansågs obegåvade fick kravet att lära sig lite i skolan, bidrog detta till familjen inte blev till så stor belastning för övrig socken (Ahlström, 2000 sid 17). Folkskolan var inte obligatorisk och det låg i föräldrarnas intresse att sätta barnen i skolan, vilket resulterade i att mindre än hälften av de skolpliktiga barnen var inskrivna i skolan. (Ahlström, 2000 sid. 17) Sverige var på denna tid ett fattigt land vilket bidrog till att många av barnen inte sattes i skolan, föräldrarna förlorade arbetskraft vilket de inte kunde avstå. Det förhöll sig dock att föräldrarna inte var orsaken då det i många socknar och stadsförsamlingar saknades både lärare och lokaler (Teveborg, 1999 sid 77).

De elever som inte klarade att uppnå skolans mål fick i sitt skolintyg § 48. Denna paragraf medförde stora svårigheter för den kommande framtid då arbete skulle sökas. De barn och unga som på grund av fattigdom eller obegåvning fått § 48 gavs inte rätten att söka vissa tjänster som till exempel statliga eller på postverket.

Från en folkskola med kristendom som viktigaste inslag kom skolgången att planeras för varje lektionstimme och det blev mer viktigt vad alla eleverna skulle läras för varje år. Skolgången var nu sexårig och var varje elev skulle uppnå de krav som skolan ställde. Varje årskurs hade mål som skulle uppnås och för fortsättning i nästa klass var målen tvungna att nås. Alla elever läste tillsammans samma kurs på samma tid, och de elever som inte klarade skolans krav fick gå om en eller flera klasser. Kraven var att eleverna måste uppfylla viss kunskap och färdighetskrav. Då skolgången endast var sex år fick elever sluta vid sjätte året, oavsett om de inte klarat alla årsklasser (Ahlström, 2000, sid 17).

Dagens skola är en obligatorisk nioårig grundskola och där skola är en rättighet som varje barn ska ha tillgång till oavsett härkomst, bakgrund, förutsättningar och bostadsort. Grundskoleutbildningen är en viktig stomme i alla elevernas liv och bör därför vara kunskapsgivande och tillgodose *alla* elever. Och trots att vi i Sverige har många lagar och bestämmelser för och kring skolan, visar skolverkets senaste bedömning att stora brister existerar. Brister som bör få en förändring, då alla elever har rätt till en bra och

kunskapsgivande utbildning. Då vi i Sverige har fördelat ansvaret mellan staten, var enskild kommun, skola och dess personal blir vägen lång och tolkningarna många. Riksdag och regering anger mål och riktlinjer för hur arbetet i skolan ska se ut. Dessa bestämmelser är sedan gällande för alla skolor i Sverige och de ska garantera att utbildningen har hög kvalitet och är likvärdig i hela landet.

Då regeringen stiftar bestämmelserna (läroplanen, skolplanen och kursplanerna) för skolan, ges dock varje kommun stor frihet att organisera och anpassa verksamheten på berörd enskild skola, vilket bidrar till att alla skolor runt om i landet har sin egen ”personliga” organisation. Detta innebär att elever som inte uppnår målen på en skola kanske skulle göra det på en annan? Om det skulle vara så, bör en *likvärdig* skola ifrågasättas.

Var kommun har ansvaret att fastställa en skolplan som ger riktlinjer för hur skolan ska organiseras och utvecklas. Skolplanen ska alltid följas upp för att sen utvärderas (Teveborg, 1999 sid 180), vilket skolverket påpekar inte görs i den utsträckning som borde göras.

Skolan i dag har viktiga krav och uppgifter från dagens samhälle för vad som ska göras inom ramen för skolan (Imsen, 2006 sid 25). Varje lärare bär ansvaret för att planera och genomföra bra undervisning. (Orstadius, 2005 sid 88). Därav bör lärarna ha god insikt i och kunskap kring vad skolans överordnade uppgifter är samt de gällande lagarna och läroplanerna som finns. Läraren ska även ha förmågan att anpassa undervisningen så att alla elever får sina behov för utveckling tillgodosedda. Som ansvarig lärare är en viktig aspekt och vilka faktorer som påverkar elevernas uppförande både i och utanför skolan, att tänka på (Imsen, 2006 sid 27). Alla har vi olika erfarenheter och bakgrund med oss vilket ställer stora krav på läraren och dess undervisning. Skolan idag ska ge varje individ möjlighet att utvecklas samt få undervisningen anpassad utifrån de behov som finns.

Då staten, kommunen, skolan med personal, eleverna samt vårdnadshavarna bär ansvar för respektive fördelat område, kan åtgärderna för problem som uppstår bli bestående. Skolverket gör årligen inspektioner för att kontrollera så att varje ansvarsområde för grundskolan sköter sina uppgifter. När inspektionen visar att brister finns ges det förslag på åtgärder. Vem ser då till att åtgärderna vidtages? Resultatet visar att problemen består då de åtgärder som ska vidtagas är återkommande punkter i lägesbedömningen.

5. Diskussion

Dagens svenska samhälle har genomgått många förändringar, så också skolan. Skolans utbildning och krav har förändrats. Förändringarna som gjorts har haft som avsikt att följa samhällets utveckling och nya ramar. Då samhället ständigt förändras har dock skolans uppgift alltid varit att förmedla allmänkunskap och att fostra, alltid utifrån varje elevs förutsättning. Trots att kraven som ställs på dagens elever inte är likvärdiga med de krav som ställdes för hundra år sedan, så är antalet elever som inte uppnår målen likvärdig med den siffran som var på 1800-talets mitt. Då ansvaret på högsta nivå är statens, är vägen fram till eleven väldigt lång, vilket kanske gör arbete för en förändring svår. Men vem märker det? Skolverkets inspektörer gör det men vem vidtar åtgärderna?

Dagens lärare är under stor press då mål, lagar, skolans och samhällets krav inte är av liten kaliber. Då skolverkets inspektion visar att stora brister råder runt om på svenska skolor när det gäller både rektorer och lärares kompetens, är det kanske inte så konstigt att siffran inte förändrats på många år. Finns inte kompetens hos den person som bär huvudansvaret på skolan kan inte övriga skolan förväntas att skötas efter de regler som finns. Som ansvarig rektor bör det vara högst angeläget att skolan ska ha den kompetens och förutsättningar för att ge alla elever samma chans och möjlighet till en bra utveckling.

Inspektionen visar även att dagens skolelever inte har den arbetsmiljö som de borde. Då arbetsmiljön är en av de viktigaste punkterna för att eleven ska tillgodose sig grundskolans utbildning är det högst angeläget att en förändring sker och åtgärder vidtas. Men vem ansvar för arbetsmiljön? Det känns åter igen som om ansvaret faller mellan raderna. Det står klart och tydligt att läraren bär ansvar för lärandemiljön, men i små och trånga klassrum som inte skolan har råd att rusta upp, kan knappast en förändring ske. Vems ansvar är då det? Vem tar ansvar för att en förbättring sker inom skolan? Skolverket gör årligen inspektioner, men vidtas åtgärder eller rinner de endast ut i sanden?

Att svenska statsmän sitter och stiftar bestämmelser för skolans organisation och mål är givetvis bra, men hur fungerar det i praktiken? Vägen fram till det praktiska är lång och tolkningarna som görs är många, vilket för mig bidrar till att alla skolor runt om i landet

ser oerhört olika ut, men är det rättvist? Skolan ska vara likvärdig i hela landet! Ges alla elever i svenska skolan samma chans då? Nej, klart de inte gör.

Vem bär ansvaret för att många elever inte uppnår målen i skolan? Alla, kanske vore det bästa svaret för att inte segregera någon ansvarig instans, men hur tar vi då tag i problemet?

Vad är då det viktiga i allt detta? Givetvis att alla elever kan tillgodogöra sig utbildningen och ges möjligheten att utvecklas som individ. En bra och kunskapsgivande utbildning kanske först är möjlig för alla om kraven förändras? Alla brister som finns kanske beror på för höga krav? Det känns många gånger som om skolans problem vidtas via nya förändringar.

En förutsättning för att eleverna ska tillgodogöra sig en bra och kunskapsgivande utbildning är givetvis en helt individanpassad utbildning, men då kanske vi skulle behöva ha en lärare per elev.

Passar verkligen dagens skola alla? Nej, uppenbarligen inte då många inte når målen. Men varför låter man då ett sådant problem finnas så länge? De åtgärder som skolverket anser bör vidtagas, vem ansvarar för att det blir gjort? Någonstans glappar systemet och en förändring måste till. Men vart börjar man att dra i trådarna? Skolverkets bedömningar visar stora brister i svenska skolan, men är det de enda orsakerna till att många elever inte uppnår sina mål? Alla faktorer som skapar dessa brister finns med största sannolikhet likväl utanför skolan som i den. Men försvinner problemet om de åtgärder som skolverkets bedömning visar vidtages? Till stora delar, troligtvis ja, men problem kommer med säkerhet att finnas kvar. Genom alla år så har det med största sannolikhet funnits problem, lösningarna har säkert varit många men många av problemen är bestående. För förändring krävs kunskap, vilja och mod, vilket jag hoppas många av oss nyutbildade lärare kommer att ha. Detta arbete hoppas jag öppnar fler ögon och skapar mer förståelse för problemet, för vägen till en förändring är lång men inte omöjlig.

För egen del känns det många gånger som om vårt skolsystem i teorin ser fantastiskt ut, men är det i praktiken hållbart? Vilket det kanske finns förståelse för då det på många ställen lämnas öppet för egen tolkning. Då anser jag dock att det hela blir lite av dubbelmoral. Det ska var en skola för alla och alla har vi vårt eget ansvar. Men brister det någonstans så är det på grund av någon annan, eller varför inte eleven själv? Jag tror som

Ahlström skriver att i många skolor finns traditionen förankrad vilket bidrar till att många skolor ser ut som de alltid har gjort. Förändras inte skolan blir den inte heller anpassningsbar efter eleverna, då de lever i ett samhälle som ständigt utvecklas och förändras. Kanske vore det bästa att skippa allt ansvarsfordelning så att förändringar snabbare kunde ske. Då menar jag inte att regler och lagar ska bort utan att var skola fick ta större ansvar. Ett större ansvar kanske skulle bidra till stora skärpningar och kanske resultera i stora förbättringar, som i sin tur gör att fler elever går ut grundskolan med uppnådda mål. Det kanske är en utopi, vad vet jag, men oavsett så måste alla elever få den chans i skolan som på pappret står skrivet!

6. Kort sammanställning

Då litteraturen visar att ingen förändring skett de senaste fem åren för de elever som inte når upp till skolans mål har skolverkets inspektion och senaste bedömning redovisats. Ansvaret för svenska grundskolan är fördelat på många instanser och vägen från lagstiftandet till eleven består av många tolkningar och enskilda verksamhetsorganiseringar. Då alla skolor skapar sin egen stil brister lagen om likvärdiga skolor. Inspektionen visar även på att brister i kompetens både hos huvudmän, rektorer och lärare finns. För att skolan ska leva upp till de lagar och bestämmelser som finns bör åtgärderna vidtas. Då åtgärderna består av nya förändringar skapar dagens skola ständigt nya försökskaniner. Vi bär alla stort ansvar och bör därför inse att dessa försökskaniner är vår framtid.

Litteraturförteckning

- Ahlström Karl-Georg, Ingmar Emanuelsson, Erik Wallin, 2002: *Skolans krav – elevernas behov*. Studentlitteratur: Lund
- Imsen Gunn, 2006: *Elevens värld*. Nagayana tryck: Danmark
- Konventionen om barns rättigheter 2006: *Mänskliga rättigheter*: Edita Nordstedts tryckeri Ab, Stockholm
- Läroboken 2003: *Lärarnas riksförbund*: Modintryck
- Nilsson Margit, 2000, *Vad ska skolan ge?* Ljungföretagen tryckeri AB: Örebro
- Salamancadeklarationen nr 1, 2001: Svenska Unescorådets skriftserie
- Skolverket, rapport 288, 2006: *Skolverkets lägesbedömning*: Elanders, Östervåla
- Teveborg Lennart, 1999: *Uppslagsboken om grundskolan*. Fälth & Hässler: Värnamo

Internetsidor

2007-05-28

www.karlstadskommun.se

<http://www.karlstad.se/bu/styrdokument/index.shtml>

2007-05-28

<http://www.notisum.se/rnp/SLS/LAG/19941194.HTM>

2007-05-28

<http://runeberg.org/svlartid/1930/0831.html>

2007-05-28

www.specialpedagogiskainsitutet.se

<http://www.sit.se/net/Specialpedagogik/R%E5dgivning/Lagar+och+%F6verenskommelse+r/Elevansvar++inflytande>

Bilaga 1

Grundskoleförordningen

Bilaga 1

Grundskoleförordning (1994:1 194)

(<http://www.Karlstadskommun.se>).

1 kap. Allmänna föreskrifter

1 § I denna förordning meddelas föreskrifter om grundskolan utöver vad som föreskrivs i skollagen ([1985:1100](#)).

2 § I denna förordning avses med

- garanterad undervisningstid: den minsta undervisningstid i timmar som eleverna skall erbjudas,
- skoldagar: de dagar under ett läsår under vilka utbildning skall äga rum,
- styrelsen: styrelsen för utbildningen,
- undervisningstid: arbete som planerats av lärare och

4 § Grundskolan skall ha ändamålsenliga lokaler. Den skall också ha utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning.

I bibliotekslagen ([1996:1596](#)) finns bestämmelser om skolbibliotek inom grundskolan. Förordning (1996:1592).

5 § Sådana uppgifter i fråga om skolhälsovård som enligt skollagen ([1985:1100](#)) sköts av kommunen såsom huvudman för utbildningen får i stället fullgöras av ett landsting, om kommunen och landstinget är ense om detta.

Timplan

2 § I [bilaga 3](#) till skollagen ([1985:1100](#)) finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). Kommunerna får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den tid som anges i timplanen.

I [8 §](#), [4 kap. 4 §](#) samt [5 kap. 4](#) och [10 §§](#) finns föreskrifter om avvikelser från timplanen i vissa fall. Förordning (1997:599).

3 § I timplanen anges

- antalet timmar för ämnen, ämnesgrupper, språkval och elevens val,
- det totalt garanterade antalet timmar (garanterad undervisningstid), och
- inom ramen för den totala undervisningstiden ett visst antal timmar för skolans val.

Föreskrifter om språkval, elevens val och skolans val finns i [17-22 §§](#). Förordning (1997:599)

4 § Beslut om fördelning av antalet timmar för ämnen, ämnesgrupper, språkval och elevens val fattas av styrelsen efter förslag av rektorn. Förordning (1997:599).

(<http://www.notisum.se>)

Utbildningens omfattning i grundskolan i timmar om 60 minuter för ämnen och ämnesgrupper samt totalt antal timmar.

Ämnen	
Bild	230
Hem- och konsumentkunskap	118
Idrott och hälsa	500
Musik	230
Textilslöjd och Trä- och metallslöjd	330
<hr/>	
Svenska	1 490
Engelska	480
Matematik	900
<hr/>	
Geografi, Historia, Religions- och Samhällskunskap (sammanlagt)	885
<hr/>	
Biologi, Fysik, Kemi, Teknik (sammanlagt)	800
<hr/>	
Språkval	320
Elevens val	382
<hr/>	
Total garanterad undervisningstid	6,665
<hr/>	
Därav skolans val	600